

Bet. o. lovf. vedr. pensionsbeskatningsloven

Til lovforslag nr. L 66. Betænkning afgivet af skatte- og afgiftsudvalget 1979

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af pensionsbeskatningsloven

(Om Lønmodtagernes Dyrtidsfond og forhøjelse af afgiftssatserne)

Udvalget har behandlet lovforslaget i en række møder. I forbindelse hermed har ministeren for skatter og afgifter dels skriftligt, dels i samråd besvaret en række spørgsmål.

Udvalget har modtaget skriftlige og/eller mundtlige henvendelser fra:

Arbejderbevægelsens Erhvervsråd,
Centralforeningen for Stampedel,
Danmarks Sparekasseforening,
Dansk Ingeniørforenings Pensionskasse, v.
direktør lrs. Erik Christensen,

De danske Mejeriers Fællesorganisation,
Den Danske Bankforening,
Erhvervenes skatteudvalg,
Ekstra Bladets redaktionelle funktionærer
(EBR),

Kviat, Allan, civilingeniør, Søborg,
Madsen, Frank, Vanløse,
Marott, G., Korsør,
Personalet A/S HOTACO, Holbæk,
Politikens Administrative Ledere (PAL),
Politikens Funktionær Forening (PFF),
Politikens Redaktionsfunktionær Forening
(PRF) og
Politikens Tekniske Arbejdere (PFA).

Der er af ministeren for skatter og afgifter samt et mindretal stillet en række ændringsforslag, hvorom henvises til de ledsagende bemærkninger.

Et *flertal* (socialdemokratiets, socialistisk folkepartis, det radikale venstres og Danmarks retsforbunds medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af ministeren for skatter og afgifter stillede ændringsforslag.

Et *mindretal inden for flertallet* (socialistisk folkepartis medlem af udvalget) kan tilslutte sig regeringens lovforslag, men ønsker dog samtidig at påpege, at pensionsbeskatningsloven trænger til en langt mere vidtgående revision. En sådan revision skulle bl. a. indebære en beskatning af rentetilvæksten i forsikringsselskaber, pensionskasser og pengeinstitutter samt lovændringer, der forhindrer, at pensionsbeskatningsloven udnyttes til skatte-sænkning ved ophævelse af pensioner i utide.

Et *mindretal* (venstres og det konservative folkepartis medlemmer af udvalget) udtaler følgende:

Der er i befolkningen en voksende forståelse for, at landets økonomiske situation kræver dybtgående indgreb, som igen sætter gang i produktion, eksport og beskæftigelse. Regeringens »helhedsløsning«, hvori dette lovforslag indgår, løser slet ikke denne opgave. I regeringens lovforslag indgår en række foranstaltninger, som enten er helt utilstrækkelige, eller som trækker i den gale retning.

Målsætningen for den økonomiske politik må være at sikre en klar og vedholdende nedgang i underskuddet på betalingsbalancen i hvert af de nærmest kommende år. Denne målsætning kunne ikke opfyldes med regeringens oprindelige »helhedsløsning«, hvilket klart fremgik af budgetministeriets redegørelse for »helhedsløsningens« virkninger.

Efter ændringen af regeringens oplæg må det konstateres, at de økonomiske virkninger vil blive helt utilfredsstillende.

Det foreliggende lovforslags gennemførelse vil være en urimelig forringelse af ansattes

vilkår for en meget betydelig gruppe lønmodtagere. Det vil begrænse befolkningens muligheder for at sikre alderdommen gennem pensionsordninger og vil således mindske den samlede opsparing. Derfor indstiller mindretallet lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Et *andet mindretal* (fremskridtspartiets medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling, medmindre de af mindretallet stillede ændringsforslag vedtages ved 2. behandling.

Et *tredje mindretal* (centrum-demokraternes medlem af udvalget) vil ved 2. behandling stemme for de af ministeren for skatter og afgifter stillede ændringsforslag, men vil i øvrigt redegøre for sin stilling ved lovforslagets 2. behandling.

Ændringsforslag

Til § 1

Af et *mindretal* (Erlendsson (FP) og Glistrup (FP)):

1) Før nr. 1 indsættes som nyt nummer:

»01. § 5, stk. 2, ophæves.«

Af *ministeren for skatter og afgifter*, tiltrådt af *udvalget*:

2) Den i nr. 2 foreslåede § 14 A affattes således:

»§ 14 A. Ved udbetaling efter lov om Lønmodtagernes Dyrtdidsfond svares en afgift på 40 pct. af den del af udbetalingerne, der hidrører fra overskud, som tilskrives den enkelte lønmodtagers konto i fonden, første gang for perioden efter 31. december 1979. Af den øvrige del af udbetalingen svares afgift med 25 pct. §§ 22, 1. pkt., 32, stk. 1, 36-40 og 45-46 finder tilsvarende anvendelse på midler, der omfattes af den nævnte lov. Ministeren for skatter og afgifter kan dog fastsætte bestemmelser, der fraviger reglerne om afgiftspligtens indtræden m. v., i det omfang disse regler ikke kan forenes med de særlige vilkår, der gælder for dyrtdidsfonden.«

Af *mindretallet under nr. 1*:

Underændringsforslag

til ændringsforslag nr. 2

3) I den under ændringsforslag nr. 2 foreslåede nye § 14 A udgår sidste punktum.

4) Nr. 5-12 udgår.

Af *ministeren for skatter og afgifter*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af Erlendsson (FP) og Glistrup (FP)):

5) Efter nr. 5 indsættes som nye numre:

»01. Efter § 26 indsættes som ny paragraf:

»§ 26 A. Hvis policen eller kontoen er oprettet før 1. januar 1980, svares afgiften efter § 25 (40 pct.) af den del af udbetalingen m. v., der hidrører fra indbetalinger, der forfalder efter 31. december 1979 og vedrører tiden efter denne dag, medens afgiften af den øvrige del af udbetalingen udgør 25 pct., jfr. dog § 27, stk. 1, nr. 2-5. Som indbetaling til en kapitalforsikring i pensionsøjemed betragtes i denne forbindelse også forøgelse af præmiereserve efter 31. december 1979 samt bonus, der vedrører tiden efter 31. december 1979. Ministeren for skatter og afgifter kan fastsætte nærmere regler herom. Som indbetaling til en opsparing i pensionsøjemed betragtes også renter, der forfalder efter 31. december 1979 og vedrører tiden efter denne dato, udbytter, der forfalder efter 31. december 1979, samt fortjeneste, der indvindes efter 31. december 1979 ved indfrielse eller salg af værdipapirer, salg af tegningsrettigheder, udlodning af likvidationsprovenu el. lign.

Stk. 2. Af personer, som den 1. januar 1980 er fyldt 60 år eller har opnået den lave pensionsalder, der måtte være godkendt af ligningsrådet, svares afgiften efter de hidtil gældende regler af udbetalinger, der hidrører fra indbetalinger, der forfalder før 1. januar 1980, samt rentetilskrivninger m. v. efter 31. december 1979 vedrørende denne del.«

02. Indledningen i § 27, stk. 1, affattes således:

»For en police eller konto, der omfattes af §§ 11 eller 13, gælder følgende særlige regler for den i § 26 A, stk. 1, nævnte del af udbetalingen, der ikke hidrører fra indbetalinger m. v. efter 31. december 1979.«

6) Nr. 6 affattes således:

»6. § 27, stk. 1, nr. 2, affattes således:

»2. Hvis ordningen er oprettet før 1. januar 1958, skal der kun svares afgift af den del af udbetalingen, der hidrører fra forøgelse af indbetalingerne som nævnt i §§ 11, stk. 2, og 13, stk. 2, i tiden 1. januar 1972–31. december 1979. Afgiften udgør 25 pct.««

7) Nr. 7 affattes således:

»7. § 27, stk. 1, nr. 4, affattes således:

»4. Hvis ordningen er oprettet i tiden 1. januar 1958 – 31. december 1971, svares afgiften med 25 pct. Ved beregningen af 25 pct.-afgiften skal der bortses fra den del af udbetalingen m. v., der hidrører fra arbejdstagerens egne indbetalinger før 1. januar 1972, herunder beløb, der efter de tidligere regler i afgiftsmæssig henseende er sidestillet med arbejdstagerens egne indbetalinger.««

8) Nr. 9–12 udgår.

Af *ministeren for skatter og afgifter*, tiltrådt af et flertal (udvalget med undtagelse af Brixtofte (V), Ellemann-Jensen (V), Gammelgaard (KF), Hagen Hagensen (KF), Erlendsson (FP) og Glistrup (FP)):

9) Før nr. 13 indsættes som nye numre:

»03. Efter § 33 indsættes som ny paragraf:

»§ 33 A. Hvis ordningen er oprettet før 1. januar 1980, udgør afgiften efter §§ 28–31 40 pct. af den del af udbetalingen eller værdien, der hidrører fra indbetalinger og rentetilskrivninger m. v. efter 31. december 1979. § 26 A, stk. 1, 2.–4. pkt., finder tilsvarende anvendelse. Afgiften af den del af udbetalingen (værdien), der hidrører fra indbetalinger m. v. i tiden 1. januar 1972–31. december 1979, udgør 35 pct. For den del, der hidrører fra indbetalinger m. v. før 1. januar 1972, gælder § 34.«

04. § 34, stk. 1, 1. pkt., affattes således:

»Indtræder der afgiftspligt efter §§ 28–31 for en ordning, der er oprettet før 1. januar 1972, svares afgiften af den i § 33 A, 4. pkt., nævnte del af udbetalingen m. v., som hidrører fra indbetalinger og rentetilskrivninger m. v. før 1. januar 1972, efter reglerne i stk. 2–5.««

Af *mindretallet under nr. 1*:

10) Efter nr. 14 indsættes som nyt nummer:

»01. § 40 affattes således:

»§ 40. Afgiften tilfalder statskassen.««

11) Nr. 15 udgår.

Af *ministeren for skatter og afgifter*, tiltrådt af *flertallet under nr. 9*:

12) Nr. 15 affattes således:

»15. I § 48, stk. 2, 1. pkt., ændres »§ 34« til: »§§ 33 A og 34«, og »35 pct.« ændres til: »40 pct. eller 35 pct.« I § 48, stk. 2, sidste pkt., ændres »35 pct.-afgiften« til: »40 pct.-afgiften eller 35 pct.-afgiften.««

Til § 2

Af et *mindretal* (Brixtofte (V), Ellemann-Jensen (V), Gammelgaard (KF), Hagen Hagensen (KF), Erlendsson (FP) og Glistrup (FP)):

13) Stk. 1 affattes således:

»Stk. 1. Loven har virkning fra og med indkomståret 1980.«

Af *ministeren for skatter og afgifter*, tiltrådt af *flertallet under nr. 9*:

14) »4. december 1979« ændres til: »1. januar 1980«.

Af *mindretallet under nr. 1*:

15) Til § 2 føjes som nyt stykke:

»Stk. 2. Loven gælder ikke for personer født i 1919 eller tidligere.«

16) Til § 2 føjes som nyt stykke:

»Stk. 3. Loven gælder ikke for de personer, der kan dokumentere, at de var med i en kapitalpensionsordning forud for 1958.«

Bemærkninger

Til nr. 1

Det beror på en aldeles forfejlet viktoriensk hyklerisk indblanding i det enkelte menneskes forhold, at skatteloven vil blande sig i, hvem den enkelte borger gerne vil tilgode sine livsforsikringsdispositioner. Dertil kommer, at begrebet »nærmeste pårø-

rende« såvel folkeligt som juridisk kan give anledning til betydelige usikkerheder, og det er bestemt ikke usikkerhed, der er behov for og slet ikke i retskonflikter, der meget vel først opstår i deres fulde bredde, når hovedpersonen er død og derfor ikke kan give sit besyv med eller foretage ændrede dispositioner, hvis det skulle vise sig, at myndighederne har en anden opfattelse end han selv af, hvem der i grunden var hans »nærmeste pårørende«. I den påkrævede lovforenklings tjeneste bør man slette den fortidslevning i loven, som § 5, stk. 2, repræsenterer.

Til nr. 2 og 5

Lovforslagets overgangsregler vedrørende afgift af udbetalinger fra Lønmodtagernes Dyrtdisfond og afgiften af kapitalpensionsordninger, der ikke hæves i utide, foreslås ændret.

Princippet i ændringsforslagene er, at afgiftssatsen på 40 pct. kun skal gælde for den del af udbetalingerne, som hidrører fra indbetalinger efter 31. december 1979 eller fra rentetilskrivninger m. v. efter denne dag. For den del af udbetalingerne, som hidrører fra indbetalinger før 1. januar 1980 og fra rentetilskrivninger m. v. før denne dag, bliver afgiftssatsen som hovedregel 25 pct.; men nogle tidligere fastsatte overgangsregler vedrørende kapitalpensionsordninger foreslås dog bibeholdt.

For udbetalinger fra Lønmodtagernes Dyrtdisfond medfører det anførte, at der skal betales 40 pct. i afgift af den del af udbetalingerne, der hidrører fra overskud, som tilskrives den enkelte lønmodtagers konto i fonden for tiden efter 31. december 1979. Af den øvrige del af udbetalinger fra dyrtdisfonden bliver afgiften 25 pct.

I ændringsforslag nr. 5 stilles der forslag om en ny § 26 A, der indeholder hovedbestemmelserne om overgangsregler for kapitalpensionsordninger. For policer eller konti, der er oprettet før 1. januar 1980, går bestemmelsen ud på, at der skal betales 40 pct. i afgift af den del af udbetalingen, der hidrører fra:

a) indbetalinger, der forfalder efter 31. december 1979 og vedrører tiden efter denne dag,

b) for kapitalforsikring i pensionsøjemed: Forøgelse af præmiereserve efter 31. decem-

ber 1979 samt bonus, der vedrører tiden efter denne dag,

c) for opsparing i pensionsøjemed: Renter, der forfalder efter 31. december 1979 og vedrører tiden efter denne dato, udbytter, der forfalder efter 31. december 1979, samt fortjeneste, der efter den 31. december 1979 indvindes ved indfrielse eller salg af værdipapirer, salg af tegningsrettigheder, udlodning af likvidationsprovenu el. lign.

Efter det foreslåede § 26 A, stk. 2, skal der gælde en undtagelsesregel for personer, som den 1. januar 1980 er fyldt 60 år eller har opnået en lavere pensionsalder, som ligningsrådet har godkendt. Disse personer skal betale afgift efter de hidtil gældende regler, for så vidt udbetalingen hidrører fra indbetalinger, der forfalder før 1. januar 1980; rentetilskrivninger m. v. efter 31. december 1979 til beløb, der er indbetalt før 1. januar 1980, skal også behandles efter de hidtidige regler. Undtagelsesreglen i stk. 2 betyder, at personer over 60 år bevarer den stilling, de skulle have efter lovforslaget. Dog flyttes den skæringsdag, hvor 60 års alderen skal være opnået, fra 5. december 1979 til 1. januar 1980, og reglen kommer også til at gælde for personer med en lavere pensionsalder, som ligningsrådet har godkendt.

Den i ændringsforslag nr. 5 foreslåede affattelse af indledningen til pensionsbeskatningslovens § 27, stk. 1, er en følge af ændringsforslag nr. 6 og 7.

Til nr. 3

Det er særdeles betænkeligt og på kanten af grundlovens § 43, 1. led, at give skatteministeren adgang til uden om lovgivningsmagten at manipulere med skatteforholdene omkring Lønmodtagernes Dyrtdisfond.

Til nr. 4 og 11

Danmark har behov for skattelettelser, ikke for skatteskærpelser. I øvrigt har ministeren oplyst som svar på udvalgets spørgsmål 60, at der kun er sket en procentvis skat-testigning, siden 25 pct.-afgiften blev indført, som kunne berettige til en ajourføringsprocent på 30,1 og altså ikke på 40 pct. – med andre ord den af ministeren foreslåede afgiftsforhøjelse på 60 pct. er 3 gange så stor,

som hans egen neutralitetsbegrundelse kan bære.

Til nr. 6 og 7

Ændringsforslagene går ud på, at man for ordninger, der er oprettet før 1. januar 1958, og for ordninger, der er oprettet i tiden 1. januar 1958-31. december 1971, i princippet bibeholder de hidtil gældende overgangsregler. Der sker dog den ændring, at der skal betales 40 pct. i afgift af rentetilskrivninger m. v. til midler, der omfattes af disse overgangsregler, når rentetilskrivningen sker efter 31. december 1979.

Til nr. 8

Ændringsforslaget er en følge af de i ændringsforslag nr. 9 og 12 foreslåede ændringer i overgangsreglerne.

Til nr. 9 og 12

Før forslaget om forhøjelse af pønalfgiften stilles der forslag om lignende overgangsregler som for afgifterne ved normalt udløb af kapitalpensionsordninger samt udbetalinger fra Lønmodtagernes Dyrtingsfond.

Til nr. 10

Fordelingsreglerne mellem stat og kommune bør gøres så enkle og så lidt administrationskrævende som muligt. At fordele et beløb på knap 50 mill. kr. (en tredjedel af forsikringsafgiften) mellem 277 kommuner er overadministration i stedet for at lade også dette beløb indgå i statskassen på lige fod med den øvrige del af forsikringsafgiften.

Statens fordelinger til kommunerne må ske over indenrigsministeriets konto på finanslovens § 13 og ikke på den tilfældige måde, som § 40 virker på. Forslaget indeholder derudover en ikke helt uvæsentlig lovforenkling.

Til nr. 13

Uanset hvad man ellers måtte mene om en lov som den foreslåede, kan man da vist være enige om, at den ikke skal gives tilbagevirkende kraft. Da fremskridtspartiet er stærkt imod lovforslaget, ser vi naturligvis helst ikrafttrædelsesbestemmelserne ændret kraftigst muligt, men ved udformningen af vort §

2-ændringsforslag har vi foretrukket at satse på en udformning, som dog repræsenterer et FREMSKRIDT, og som skulle have chance for at få flertal i det folketing, som vælgerne udpegede den 23. oktober 1979 i deres vankundighed.

Til nr. 14

Skæringsdagen i ikrafttrædelsesbestemmelsen foreslås ændret fra 4. december 1979 til 1. januar 1980.

Til nr. 15

De, der allerede er fyldt 60 år, vil i et vist omfang være fritaget for afgiftsskærpelsen, jfr. regeringens forslags § 1 nr. 6 og 7. Ved nærværende forslag drages den fulde konsekvens, idet det findes aldeles urimeligt, at den, som allerede er (på vej ind) i pensionsalderen, skal have sine pensionsvilkår forrykket væsentligt i forhold til, hvad han har måttet påregne i den periode, hvor han har tilrettelagt og gennemført sin pensionsopsparing. Den pågældende vil jo typisk ikke have nogen fysisk mulighed for at omgøre sine dispositioner og er derfor, hvis regeringsforslaget vedtages, et værgeløst offer, der får en ekstra bet oven i alle de bitre stunder, hvori han har måttet erkende, at han har fejldisponeret ved at bruge pengeinstitutter eller forsikringsselskaber til sin pensionsopsparing i stedet for som hans jævnaldrende at ride på den inflationsbølge, som har præget den sidste menneskealder på området fast ejendom. Det er uanstændigt af lovgivningsmagten at føje spot til skade for disse menneskers vedkommende.

Til nr. 16

De, de forud for 1958 indgik i en kapitalpensionsordning, kunne med en vis føje gå ud fra, at udbetalingen til sin tid ville være skattefri overensstemmende med den fortolkning, statsskattelovens § 5 på det pågældende tidspunkt havde været genstand for uafbrudt i over 50 år. Det er derfor urimeligt at ramme de pågældende med den meget betydelige afgift, som ministeren nu foreslår.

Ved den tekniske afgrænsning af det hermed stillede forslag er overvejet, hvorvidt man skulle betinge fritagelsen for afgiftsforhøjelsen af, at der var tale om den samme

kapitalpensionsordning, som vedkommende var medlem af i 1957 (eller tidligere). Det ville imidlertid føre ud i betydelige, praktisk vanskelige afgrænsningsproblemer, som det nok er værd at undgå, da det, der ville kunne opnås ved at føre sager på dette område, formentlig ville blive et negativt provenu for

det offentlige, når man tager i betragtning, hvilke omkostninger der ville være forbundet med de pågældende sager, og det kan under ingen omstændigheder være ret og rimeligt at gå ud til den yderste grænse med den 40 pct.-beskatning, som ministeren nu foreslår.

Bakholt (S) Camre (S) Erenbjerg (S) Thomas Have (S) Egon Jensen (S)

Poul Mortensen (S) Tastesen (S) fmd. Bernhard Baunsgaard (RV) Brixtofte (V)

Ellemann-Jensen (V) Hagen Hagensen (KF) nfmd. Gammelgaard (KF) Bollmann (CD)

Rahbæk Møller (SF) Flygaard (DR) Glistrup (FP) Erlendsson (FP)

Partierne VS og KrF var ikke repræsenteret ved medlemmer i udvalget.